

7.G

Sedmá generace – společensko-ekologický časopis **5/2022**

Pueblané / Lidé Kogi a Wiwa / Karamoja / Oaxaca / Peru / Přežít zimu /
Komunitní zahrady / Medvěd hnědý / Kůrovec / Valašsko / Irokézské
díkuvzdání / Toby Obed / Oren Lyons / Tomáš Boukal / Matthias Strahlhofer

Poslední první?

XXXI. ročník | 90 Kč | 3,50 €

**Plzeň
Design**

**So 3. 12. 2022
10—18
Ne 4. 12. 2022
10—17**

**DEPO2015
VSTUP
ZDARMA**

BOOKFEST

Knihy, které jinde nekou-
píte. Nakladatelé, které
jinde nenajdete. Autoři,
s nimiž se jinde nesetkáte.

MINT MARKET

Trh s autorskou módou,
šperky a doplňky

**WORKSHOPY,
PŘEDNÁŠKY,
VÝSTAVY,
ČTENÍ**

Kreativní **Plzeň**

PLZEŇSKÝ KRAJ

EVROPSKÉ HLAVNÍ
MĚSTO KULTURY

Bookfest Plzeň

MINT
MARKET

exkluzivní
rozhlasový
partner

FM PLUS

DEPO2015

**JEŠTĚ
K DOSTÁNÍ!**

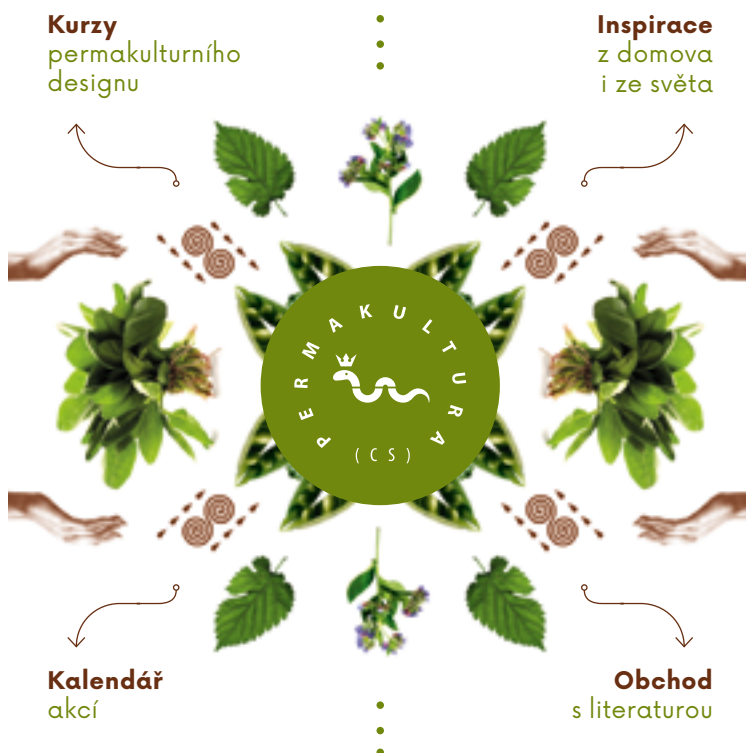
Satish Kumar • Vandana Shiva • Edward Goldsmith • Mojmir Vlašín •
Helena Norberg-Hodge • Václav Mezřícký • Ivan Dejmal • Murray
Bookchin • Ludvík Kunc • Petr Váša • Vladimír Buřt • Tomáš Halík •
Milena Rychnovská • Hana Librová • Jiřina Šíková • Václav Bělohradský •
Jan Beránek • Lubica Lacinová • Vladimír Kokolia • Bedřich Moldan •
Jaromír Bláha • Jiří Zemánek • Naomi Aldort • Stanislav Grof •
Jan Piňos • Erazim Kohák • Alexander Ač • Lukáš Čížek •
Alex Cornelissen • Zdeňka Voštová

VÍCE INFORMACÍ A OBJEDNÁVKY NA
WWW.SEDMAGENERACE.CZ/30LET

Permakultura (CS)

Kurzy
permakulturního
designu

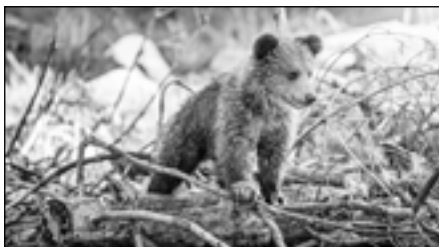
Inspirace
z domova
i ze světa

**Kalendář
akcí**

**Obchod
s literaturou**

www.permakulturacs.cz
obchod.permakulturacs.cz

36| Vráť se medvědi?

Foto: Janko Ferlič.

54| 27 smrtí Tobyho Obeda

Foto: Library and Archives Canada.

obsah

TÉMA

- 4| Rozhovor s Tomášem Boukalem
Ochrana přírody na Sibiři prakticky neexistuje
S etnologem o životě původních obyvatel Sibiře a Kanady.
- 10| Karolína Kupková
Mezi světy: těžký život původních Američanů
Diskriminace prvních obyvatel neustává.
- 13| Nikola Benčová
Vnášet rovnováhu do celého světa
Lidé Kogí a Wiwa doputovali až na Šumavu.
- 16| Kristýna Kousalíková
Bez domorodých to nedáme
Původní obyvatelé volají po klimatické spravedlnosti.
- 19| Oren Lyons
Naslouchání zákonu Přírody
Děkuji vám, že jste v pořádku.
- 22| Rozhovor s Orenem Lyonsem
Rozhodujete se jménem přicházející sedmé generace...
...říká člen Rady náčelníků Irokézské konfederace.
- 24| Žaneta Gregorová
Kanada vytěžuje své přírodní a kulturní bohatství
Proti kácení i tisíciletých stromů se postavily tisíce lidí.
- 26| Zuzana Mukumayi Filipová
Pravá Afrika? Kdyby existovala, byla by to Karamoja
Tradiční život Karamojongů už se však nenávratně změnil.
- REPORTÁŽ
- 28| Magdaléna Rojo
Těžká cesta od hornictví k udržitelnému turismu
Bývalé hornické městečko Capulálpam de Méndez dnes vzkvétá.

SERIÁL

- 33| Zuzana Mukumayi Filipová
Autentické Peru: teď je teď
Zuzana Bartáková pomáhá horské komunitě Parobamba. Mimo jiné.
- DROBNOHLED
- 36| František Jelínek
Vráť se medvědi?
Odpověď závisí na vyřešení dvou největších problémů.
- 40| Jiří Koželouh
Jak vyhrát energetickou válku s Ruskem
Všechno je potřeba provést sociálně spravedlivě, jinak se to nepovede.
- 42| Kristýna Čermáková
Komunitní zahrady? Stále in
Zájem o sdílené zahradničení v Praze neopadá.
- 44| Mojmír Vlašín
Pět ran do kůrovce
Proč jsou někteří lidé principiálně nezasažení fakty.

KULTURNÍ ZAHRADE

- 47| Radovan Plášek
Valašské putování za modráskem
Příběh modráška černoskvřnného je i příběhem vsackého kraje.
- 52| Irokézské díkůvzdání
„Slova před vším ostatním“
Tato modlitba je darem od lidu Haudenosaunee.
- 54| Žaneta Gregorová
27 smrtí Tobyho Obeda: odvrácená tvář Kanady
Kniha Joanny Gierak-Onoszko detailně popisuje největší hanbu Kanady.

ROZHOVOR

- 56| Rozhovor s Matthiasem Strahlhoferem
Je třeba mobilizovat živiny v půdě
S rakouským půdoznalcem o fosforu, uhlíku a úrodnosti půdy.

editorial

Vážená čtenářko, vážený čtenáři,

lidé spojení se Sedmou generací často čelí otázce, co náš název znamená. K odpovědi už můžeme dodat i odkaz na toto číslo. V rozhovoru s Barrym Lopezem totiž člen Rady náčelníků Irokézské konfederace Oren Lyons říká:

„V jedné ze svých mnoha instrukcí Mírotvůrce prohlásil: ‚Rád-cové, vůdcové, teď, když jsme vás zde vychovali, teď, když jste tím, čím jste, když se radíte pro blaho lidu, nemyslete sami na sebe ani na svou rodinu, ba dokonce nemyslete ani na svou vlastní generaci.‘ Řekl: ‚Rozhodujte se jménem přicházející sedmé generace. Vy, kteří vidíte daleko do budoucnosti, to je vaše zodpovědnost: starat se o ty budoucí generace, které jsou bezmocné a které nám jsou zcela vydány na milost a nemilost. Musíme je ochránit.‘ A to je v dnešní době skvělá rada, pokud chceme, aby tu byla sedmá generace a měla to, co máme my.“

Na milost a nemilost nám byli vydáni i první, či chcete-li původní či domorodé národy. Tímto vydáním se vinou jejich příběhy, tragické, oduševnělé i povzbudivé.

V e-verzích na vás čeká dalších sedm textů, například netopýří kauza Mladých reportérů nebo reflexe děl fotografa Miloše Šejna a básníka Radka Štěpánka. Nepředplatitelům pak připomínám, že si na webu nově mohou zakoupit konkrétní články z našeho více než třicetiletého archivu. Děkuje se za přízeň.

Milostivý podzim přeje

Vít Kocourek

PŘIPRAVUJEME: přežít zimu • solární selhání • ekoesle • jemný aktivismus • Nová klimatická válka • Řeka • Andrej Laletin • David Abram • a další čtení pro současné i příští generace

Obálka čísla 4/2022 Sídla k žití

To je tak krásné, dojemné, něžné, objímající, vyživující...

Ach. *Magdalena Všecká, Praha*

Domy na samotě u lesa představují udržitelnou budoucnost sídel jen těžko. Kdyby tak bydlel každý, nevejdeme se na Zemi. *Radka Krylová*

Ale pohladil ten obrázek po duši nejvíc... *Michaela Batová, Zlín*

Samozřejmě. Ale i tak je to utopie. Člověk je tvor tlupy a možná že město je nad jeho „síly“. Na druhé stranu utopie žít pouze na pobřeží je taky balzám na duši planety. *Šenek Bluj*

Kristýna Čermáková – Trnitá cesta k alternativnímu bydlení (7.G 4/2022)

Ne. Tou cestou jsou obyčejné zahrádky, kde žijeme jako v ráji, produktivně, superekologicky a téměř zadarmo. Maringotky jsou na zahrádkách nevhodné, stačí obyčejné chatičky. *Tom Pie, Praha*

Ekozemědělství se nikdy nestane globálním mainstreamem – rozhovor s Ursem Nigglim (7.G 4/2022)

Se zájmem jsem si přečetl rozhovor s panem profesorem Nigglim o ekologickém zemědělství na globální úrovni. Hlavně mě zaujaly jeho vzpomínky na setkání s československými nadšenci, a to i na profesora Richarda Bartáka v roce 1990. Jako zaměstnanec státního podniku Agroprojekt Brno v letech 1988–1991 jsem totiž pana Bartáka poprvé potkal již v roce 1989 na jeho kurzu o ekologickém zemědělství, na němž se sešla řada budoucích ekozemědělců a ekoinspektorů. Richard Barták byl dokonce několik let náměstkem ministra zemědělství, takže toto téma šířil i shora. Známa je také cena Bartákův hrnec pro nejlepší ekozemědělce. Navíc se živě zajímal o ochranu životního prostředí, takže v letech 1995 až 2019 byl členem komise pro udělování Ropáka a Zelené perly. Je proto výtečné, že si na něj pan profesor Niggli vzpomněl. A ještě podotýkám, že v ekozemědělství se nemluví o živočišné výrobě, ale o chovu domácích zvířat a ani o rostlinné výrobě, ale o pěstování zemědělských plodin. *Miroslav Patrik, Brno*

Evropa Bělorusko naprosto zazdila – rozhovor se Sjarhejem Smatryčenkou (7.G 3/2022)

Čudovo! Hodny pradstaŭnok našaj nacyi. Darahi Siarhie! Děkuji mnohokrát! *Jazep Januš, jazep59@gmail.com*

Jana Bařínková, Anastasyia Halavanava – Mýval severní: roztomilý převít (7.G 3/2022)

U nás na chatě mě nedávno překvapil mýval při posezení v noci na terase. Lokalita Humpolec – Petrovice. *Tereza Taferl*

U kluků se stále projevuje tlak na maskulinitu – rozhovor s Romanou Markovou Volejníčkovou (web 7.G)

Už jen to, že kluk, který odmítá tradiční chápání maskulinity (například v odívání, zálibách, volbě povolání, v odmítání

násilí, bojů a podobně), je ten špatný, na rozdíl od holky, která odmítá tradiční pojetí feminity, je opravdu nelogické. Už i ten fakt, že to tak málo lidí zmiňuje, jako autorka článku, je znepokojující. O to více autorce článku děkuji! Pohlaví si nikdo nevybere. *Jiří Suška, suska.jiri@seznam.cz*

Špatná hra neexistuje – rozhovor s Petrem a Justinou Danišovými (7.G 4/2021)

Pomohou přežít aspoň dalším sedmi generacím? Zatím mně to přijde, že aktuálně dospívající generace moc ekologii neřeší. Kde jsou

ty časy, kdy jsme na přelomu osmdesátých a devadesátých let zaplnili celá náměstí... A přitom výzvy k řešení jsou řádově naléhavější než tehdejší kyselé deště a deformované děti narozené na severu... *Mojmír Macek, Černošice*

Štěpán Smolen – O střetávání světů (7.G 10/2003)

Dobrý den, už několik dní zjišťuji informace o vesnicích Valea Ungurului nebo Gemelcička. Moje tchýně se zde narodila dne 18. 12. 1939 – Anna Zifcsáková (údajně prý to mělo být Zivcsáková, ale to už se nedozvím). Pokud by měl někdo předka tohoto jména, tak bych byla ráda za informaci. Po válce se rodina Zifcsákových se sedmi dětmi usídlila v Kaplici v jižních Čechách. Tchán Pavel Marek se narodil na stejném místě v roce 1935, jeho rodina po válce odešla na Slovensko. *Renata Marková, markovarenat@seznam.cz*

Psát nám můžete na e-mailovou adresu sgenerace@hnutiduha.cz nebo na e-mailové adresy redaktorů a redaktorek uvedené pod texty, dále pod jednotlivé články na webu, na náš facebookový, twitterový a instagramový účet nebo na adresu Hnutí DUHA – Sedmá generace, Údolní 33, 602 00 Brno. Děkuje.

Pákistán pod vodou

Pákistán už od poloviny června sužují nejničivější povodně v moderních dějinách země. Nejméně 1400 lidí zahynulo, dalších třináct tisíc bylo zraněno a miliony přišly o domov. Podle odborníků z programu Copernicus se v Pákistánu ocitlo pod vodou území přibližně o rozloze Portugalska. Sezóna monzunových dešťů přišla letos v zemi o dva měsíce dříve než obvykle a vydatnost deště v některých oblastech přesáhla průměr i čtyřnásobně. Voda se navíc obtížněji vsakuje do půdy kvůli dlouhotrvajícímu suchu. Vedle Pákistánu ohrožují povodně a přívlové deště i Afghánistán, Bangladéš, Indii a Nepál.

Záplavy v Pákistánu. foto: Abdul Majeed Goraya / IRIN.

Jatka pod drobnohledem

Jako první země v Evropské unii zavedlo Španělsko povinnost instalovat kamery na jatkách. V posledních letech byla některá tamní jatka kvůli hrůzným podmínkám terčem kritiky řady organizací na ochranu zvířat. Cílem nařízení je nejen zabránit krutému zacházení se zvířaty, ale i ochránit spotřebitele před neplněním hygienických norem. Provozovatelé jatek musejí uchovávat záznamy po dobu třiceti dnů a předložit je případné inspekci. Větší podniky by měly kamery instalovat do jednoho roku od zveřejnění nařízení, ty menší do dvou let. Jako první na světě nařídil přítomnost kamer na jatkách Izrael v roce 2016 a později se přidala Británie (Anglie v roce 2018, Skotsko vloni).

Spotřeba vody stoupla, ale stydět se nemusíme

V roce 2021 spotřebovali Češi a Češky průměrně 93,2 litru vody denně na osobu, což je o čtyři litry více než předcházející rok. Přesto je spotřeba vody v České republice jedna z nejnižších v Evropě — například na průměrného obyvatele Itálie připadá 220 litrů na den, v Portugalsku jde o 204 litrů. Podobnou spotřebu jako u nás má Slovensko nebo Estonsko. Oproti roku 1989 česká spotřeba vody na osobu

a den dokonce klesla o 45,5 procenta. Kvalita vody se mezi lety 2004 a 2021 mírně zlepšovala a na veřejnou vodovodní síť bylo loni napojeno 96 procent obyvatel. V dostupnosti nezávadné pitné vody se tak Česko řadí k těm nejvyspělejším státům.

Konec reklamy na klimatickou krizi

Nizozemské město Haarlem zakáže od roku 2024 reklamy na maso na veřejných prostranstvích, tedy například v autobusech, na zastávkách a reklamních obrazovkách. Rozhodnutí padlo v reakci na zařazení masa na seznam výrobků, které podle expertů přispívají ke globálnímu oteplování. Představitelé masného průmyslu tento krok hlasitě kritizují, mimo jiné proto, že údajně příliš zasahuje do osobní svobody lidí. Podle radní Ziggy Klazes, autorky návrhu zákazu, je ovšem neslučitelné, aby město upozorňovalo na klimatickou krizi a současně ponoukalo ke koupi výrobků, které k ní přispívají. Zákaz reklamy bude platit také pro rekreační lety, fosilní paliva a vozidla fosilními palivy poháněná.

Použít jednou je oficiálně málo

Začátkem října začal v Česku platit zákon, který zakazuje výrobu a prodej některých plastových výrobků na jedno použití. Jedná se například o jednorázové přístroje, talíře, brčka, nápojová míchátky, kelímky nebo vatové tyčinky. Výrobci hygienických vložek, tamponů, vlhčených ubrousků nebo tabákových výrobků s filtry zase musejí uživatele informovat o tom, jak se jich po použití správně zbavit. Některé další plastové produkty budou povinně obsahovat upozornění na dostupnost opakovaně použitelných alternativ. Předpokládá se, že to povede ke snížení spotřeby plastových výrobků zhruba o 1,77 miliardy kusů ročně.

Tragický konec norské mrožice

Norské úřady utratily mrožici Freyu, která se v červenci usídlila ve fjordu u hlavního města Osla. Proslavila se tím, že občas potopila čluny, na které se snažila vylézt, aby se mohla vyhřívat na slunci. Lákala tak davy pozorovatelů, kteří se navzdory četným varováním často přibližovali ploutvonožci na dosah. Freya byla nakonec usmrcena, přestože se původně uvažovalo také o jejím přesunu na odlehlější místo. Ke konečnému rozhodnutí došlo podle norského úřadu pro rybolov jednak kvůli bezpečnosti lidí, a jednak pro „Freyino vlastní dobro“. Norská občanská iniciativa nyní vybírá peníze, aby mohla na počest mrožice postavit sochu.

Připravila Adéla Fischerová.

Ochrana přírody na Sibiři prakticky neexistuje

Etnolog a spisovatel Tomáš Boukal se již více než dvacet let zabývá životem původních obyvatel Sibiře a severní Kanady. Studuje nejen jejich kultury, ale také jejich vztah k životnímu prostředí a proces jeho ničení. Těmto tématům věnoval několik knih, odborných i beletristických. Nejen o nich jsme si povídali v Pardubicích, kde působí na Katedře sociální a kulturní antropologie.

ROZHOVOR S TOMÁŠEM BOUKALEM

